

КОЛЕКТИВИЗМ.

Інше значіння має комунізм, який був в перших віках людства і ще й тепер між дикими народами. Комунізм проповідували в різних часах від давньої старовини аж до нинішніх часів різні суспільні напрями. (Соціалізм, як відомо, наука нових часів.) Між іншими комунізм проповідували перші християни. На підставі цієї комуністичної науки поветали монастирі і різні монаші чини. Комунізм жадає, щоб і то, що виробляє багатство і вироблене багатство було власністю членів громади. Що властиво жадає християнський комунізм, про це подаємо нижше статтю. Стаття винята із твору великого соціалістичного ученого Карла Кавтського:

Як повстало християнство.

Сей твір переложив тов. Євген Луцайло і він незабаром появиться як книжкою. Новочасний соціалізм, як вписано сказано противить ся такому комунізму, що хоче все ділити або все уважати спільним добром. Якраз побожні християни повинні роздумати над, чим що коли вони виступають проти розділу багатств, то не виступають вони проти соціалізму але проти своєї власної християнської науки.

Християнський комунізм.

Тому, що християнська громада мала пролетарський характер, через те стреміла вона все до комуністичної організації. Самі апостольська історія (Діяння апостолів) свідчить про це:

„Пробували-ж у науці апостольській і у комунізі (общині), і в ламаю хліба і в молитвах... і всі віруючі були в купі, і все було в них спільне; і продавали майтки та достатки і діляли їх на всіх, як кому було треба“ (Діяння св. апостолів, гл. 2, в 42, 44 і 45.)

„Множество вірних мали одно серце й одну душу; й ні один, що мав, не казав, що се його, хто між ними не був; хто б був властелем земель або домів, ті, продавши, приносили гроші за продане та й клали у ногах у апостолів, і роздавали кожному, як кому треба було“ (Діяння, гл. 4, в 32, 34 і 35).

В 5 розділі тих діянь оповідає ся про Ананію і його жінку Сафіру, що, сиродавши маєток, не віддали всьо громаді, лиш частину з проданої ціни сховали собі. За те здоусугу божого змерли обоє (вірші 1 до 10).

Іван Золотоустий.

великий критик свого часу [347 до 407 р.], навіязуючи свої писання до вичне цатованого християнського комунізму, змальовує його обширніше і хвалить його добрі прикмети. В одинадцятій своїй проповіді (Homilie, 96 98 каже так:

„Доброта була між ними, і ніхто нетерпів недостатку, бо так щедро віддавали все, що не було бідних між ними. Бо не давали одної частини а другу задержували в себе, ані не давали так, гей-би се було їх власність. Вони зрівнували нерівність між собою і жили в великих достатках; та робили вони те в дуже гарний спосіб. Ніхто не вжив ся давати ще будь безпосередно тому, хто потребував, ані не дарували з гординою, лиш клали все у ніг апостолів, щоби ті розділювали відане, як треба. Чого хто потребував, то брав відтак зі спільного, а не з приватного. Через те ніхто з даючих не міг гордити ся, ані вивіщувати ся“

„Коли-б сьогодні те саме робили, жило-б ся нам далеко щасливіше і багатим і бідним; і бідні не були би щасливішими від багатих... бо даючий не став би бідним а бідний став би багатим“.

(Дальше буде.)

Перед виборами в Вінніпегу.

Прийшли гарячі дні для консерватистів і лібералів та їх прихвостнів і ламполізів. Чотири роки як консерватисти, так ліберали сиділи спокійно, та кпили собі з бідного робітника. Чотири роки запивали могоричі а капіталістами, щоби потім лекше було загартувати добро, виторване робітниками. Через чотири роки консерватисти і ліберали на спілку ухвалювали закони в користь капіталістів.

Вже другий рік панує безробітє і ча консерватисти або ліберали подумали над тим, як зарадити для безробітних і голодуючих?

Провінційнальний парламент може багато помочи робітникам тоді, коли там будуть заступники робітників а не вороги робітництва.

В Манітобі нема майже жадної доброї дороги для фермерів. Фермерам приходить ся пераз тяжко бідувати в дощ такимими дорогами. А чи се обходить щось консерватистів або лібералів? Если би фермер в дощ виїхав такою дорогою до міста, або де небудь, то певно не вернув би ся назад, бо не стало би ні воза ані коний. А панам тоді дуже робре поводити ся в місті на виціментованих сайдвахках, або на стріт-карі. Паньско-консервативна і ліберальна партія, ухвалює полатки на всякі примхи на отриманє ріжнородних агентів і т. п. Настановляють всяких інспекторів, для курий інших, а для качок інших, для виходків інших а для сміття інших, а такі інспектори не знають ні бе ані ме. А се все коштує купу грошей.

Консервативна і ліберальна партія мала до тепер досить часу подумати над долею робітника. Ліберали обіцяють тепер скасованє бар, а де они до тепер були? Чи лаше підчас виборів треба щось обіцувати, а робити не треба? Хтож виді, щоби хтось виступав проти свого власного інтересу. Таж піятка поможить вибрати як консерватистів, так і лібералів, без піятки. ані одан посол з тих двох партій не був би вибраний до жадного парламенту. Чи се, не е лайдацтво сих партій?

Соціал-демократична партія ніколи не старалась пиянством зайти до парламенту і не попрає щоби такі лайдацкі закони, які е на шкоду робітникам існували. Капіталісти дурять лиш робітників обіцанков, як не раз мати дитину „цять, цять, не плач а... принесе на хвості колюч“. Отсе е робота лібералів. А консерватисти так само нічого не придбали для Українців. Обіцяють дво-мовні школи, але они тоді дадуть як то кажуть „як бог дасть“.

Ми знаємо, що ще минушого року безробітє далось добре відчувти для наших робітників. Про течеріший рік, не треба і говорити. Сотки робітників у кождім містечку примерають з голоду, цілком чесних, не піяків. Деж були тоді консерватисти і ліберали, чому они не прийшли з помочию для робітників?

Робітництво переконалось добре, що надіятись на поміч консерватистів або лібералів нема чого. Паньска ласка навчила робітників того, що они тепер не ідуть за консервативною та ліберальною партією. Тепер найвищий час для робітництва виповісти борбу проти лайдацкої капіталістичної політики в Манітобі.

— Не ласкою здобуває ся права для робітників, а лише борбою здобудемо для себе красшу будучність. Соціал-демократична партія бажає, щоби кожда нація мала в школах учителів на своїй рідній мові і право вчити ся на тій мові якою дитина говорить.

Чому дотепер не зробили сего консерватисти або ліберали, котрі рядили Манітобою? За те обі є партії

ухвалили 45 мільонів для капіталістів на будову залізниць. Капіталісти забвряють всі заски з залізниць, а держава ще запомогу дає капіталістам. Робітники вибудують залізницю і будуть пішки іти по залізничі сотки миль. За те капіталісти будуть їздити по ній. А запитаємо з кого зтягнуть 45 мільонів запомоги для капіталістів? Ні з кого більше лиш з робітників. Капіталісти не дають, лиш беруть. І они так довго будуть брати робітничий гріш, як довго робітництво не скаже гом! ми більше не дамо вам! Се наша праця і ми для себе забераємо. За 45 мільонів можна було побудувати багато народних кухень, де робітники діставали би за меншій гроші добру страву, а сего не зробили ані консерватисти ані ліберали. Що кілька лт в Америці повторяє ся криза, а консерватисти і ліберали дотепер сего не виділи, що нічого не зробили в користь робітників? Чи они не бачили сего що багато робітників скакали в рівер з голоду і гинули там? І не трісло серце жадному консерватистови ані лібералови, хоч називають себе християнами. Они любять на робітників, шкуру а не душу.

З парламентарної праці консервативних і ліберальних послів є те, що тисячі робітників погинули по ріжних копальнях і всяких заводах. Тисячі робітників потратили руки або ноги. Капіталісти знають, що як не стане Стефана, то прийде Іван і Петро і все буде кому працювати для капіталістів.

Щоб забезпечити робітників на випадок іщастия або смерті, сего капіталістам не хочеть ся, бо коштувало би грошей а єї гроші лишать ся в кишенях капіталістів. А консерватисти і ліберали ніколи не можуть бути за тим, що противились капіталістам. Лише одинока соціалдемократична партія старалась і стараєсь над поліпшенєм долі робітника. Лише соціалдемократичні заступники в парламенті будуть бороти ся о добро робітників. Тепер поставлені два кандидати мрт. соц. дем. т.св. Зальцман і тов. Біч. Всі виборці північного Вінніпегу повинні віддати свій голос на тов. Зальцмана і тов. Біча.

Проч з паньскою політикою! Проч з капіталізмом! Хай живе міжнародна соціалдемократія! Робітники! В боротьбі ваша будучність. До-страти не маєте нічого, крім кайдан.

Ваш в боротьбі за соціалізм. Т. Корейчук.

Десять заповідий життя.

Я єсмь відвічне житє, що його найкращим обявленєм на землі ти єси.

1. Не будеш мати ані богів ані панів над собою.
2. Не будеш надживати законів моїх.
3. Памятай, що працюєш, щоби жити — а не живеш, щоби працювати.
4. Шамай родичів твоїх і діток твоїх, бо вони, безсмертність твоя.
5. Не убий без потреби доброї і конечної.
6. Стережись насилля пологого.
7. Не кради і не давай окрадувати себе.
8. Не брешь свідомо і злобно.

9. В удь сираєдливий. 10. Помагай жити ближньому твому.

Даміан Бориско.

По Вр. Колумбії.

Вже скоро місяць мине, як ми з т. П. Почтарем блукаємо в горах Вр. Колумбії, переходячи від одної майни до другої, ваносючись світло просьняти і організації в майнерські хати. Дотепер ми відбули мітінги в Меррит, Грінвуд, Модерлод, Фінікс, Трейл і Феррі.

В Меррит майни майже астаповані і всі наші товариші скоро по мітінгу відіхали звітам. В Грінвуд, Модерлод, Фінікс, і Трейл, де робить около 200 наших

ного бога від Вавилонців і від них відписали собі державні закони, названі тепер божими заповідями.

Вчені знають і те, що Мойсея взагалі не було, що то є видумана особа так само, як видумуєть ся різні особи, описані в повістях чи байках. Вчені знають те все, про се вчать на університетах найвищих школах, а людям оповідають різні байки і кажуть в ті байки вірити.

Дивно, що в державі істнує двояка наука: одна для робочого народу, яка не дає правдивого знання, а друга для панів в університетах, яка дає правдиве знанє, але закрите для народу, для широких мас.

І тому все що питаємо: звідки в зив ся чоловік?

Не всі вчені вдоволяли ся видуманими казками про Адама та рай, а все і все досліджували природу і все та все знаходили щось нове, та тим дійшли до правди: звідки взяв ся чоловік. Вони все питали: чому та або ся річ така, а чому тамта инша? Все шукали за причинами вєсього того, що ліє ся. Бо без причини нема нічого на світі.

Оглядаючи людський кістяк, вчені знайшли в долішнім кімці хребта чотири хре-

би чотири кістки, сховані під шкірою. Ті чотири хребці перстені є лиш у тих звірів, котрі мають хвіст. Чому вони є у людини? — питали вчені. Аж ось на індійських островах Борнео, Джаві, Тімор і Церам знайшли людей, котрі мають ті чотири кістки на верху, лиш оброслі шкірою, та через те мають ті люди малі хвостики. В Греції є люди, що на кінці тих хвостових хребців мають волосє. Я знав школяра, що мав майже три сантиметри малий, голий хвостик, загнаний підспід, а хлопці його товариші, прозивали його відмаром.

Подивавши людей з хвостиками зрозуміли вчені, чому кождий чоловік має сховані під шкірою хвостові хребці. Знаючи, чоловік мав колись хвіст. Чи довгий він був, чи короткий, се вже друга річ; але мав хвіст. І ті хвостові хребці є звидліми останками тих хвостів, які мали наші предки.

Вчені шукали дальше і знайшли, що чоловік має під шкірою на череві від пупка в долину аж до лонової кости один м'яз одан мускул, якого нам не треба а який мають ще досі звірі, прожвав торбачами. У тих торбачів є той м'яз на те, щоби він піддержував торбу на череві таку фалду зі своїх молодих, заки не підроснуть, заки поч-

нуть бігати.

Коло вух маємо мускули, які мають лише ті звірі, що рухають вухами. В оці, в кутику коло носа маємо ще кавальчик третей повіки, яку мають ще досі деякі риби, як ось пажори і птахи (повіка та зветь ся журиця), а в нас воє а лиш як черво-енька закладка. Дехто порослий волосєм на грудях, на ногах і руках в старшім віці, як малпа. В череві маємо сліпу кишку, котру можна витати і ще краще жити без неї чим знею. Воє то є річ непотрібна для нас. А вже дві савки на грудях у мушани певно непотрібні. Але лучають ся ще досі випадки, що ті савки на грудях є видосколені і видають з себе молоко. Гумбольдт знайшов був в подуднево-американських дісах чоловіка котрому вмёрла була жінка в пологах, лишачи дитину і той чоловік кормив дитину своїми савками. Через часте подразнюванє тих савок довів той мушчина до того, що з тих савок ішло молоко.

Видно, що ті савки, ті хребці хвостові, ті м'язи на череві, коло вух і коло хвостових хребців, та закладка в оці — були колись досконалі, що вони сповняли свою роботу і їх було треба чоловікови. Тепер воє за-

виділи, бо не живає їх чоловік; вони стали рудіментами, себто занідліми членами. Але коли їх чоловік вживав давно, то видно, що чоловік і виглядав відмінно, хоч про се не говорить нічого Гебрейський піп, котрий писав оповіданє про Мойсея.

Той піп не знав про те, що університетський професор доктор Кляч знайшов в Австралії над рікою Вікторія таких мушунів, котрі замість наших ніг мають другу пару рук, та через те так зручно лазять по деревах, як малпи.

Автор Мойсейових книг не знав і про те, що ось в 1904 році професор Осборн викопав в державі Ваємінг в Сполучених Дер- жавах Америки кістяк звіря, прозваного діп-лє-о-к. Щоби лиш самі кости з нього спровадити до Нью-Йорку, треба було 90 скринь великих, а кошту аж 24 тисяч дол. Склали ті кости так, як вони зажити були зложені, та показало ся, що той звір був 33 метри довгий, а 6 метрів високий. Коли би той піп знав був про те, що колись жили такі звірі, а тепер їх нема, то був би не писав в Мойсейових книгах таке (кн. 1, гл. 1, вірш 22): „І благословия бог і глаголе: Плодіть ся і множете ся“, бо був би ще дописав, що бог також казав їм вимирати. А так вийшло таке, що деякі звірі вимирали, хоч мали плодити ся і множити ся. (Дальше буде.)